

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1876. Första Kammaren. N:o 24.

Lördagen den 22 April.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades 4 protokollsutdrag för den 20 och protokollet för den 8 dennes för- och eft.-middagen.

Grefve *Lewenhaupt, Claes Magnus*, begärde ordet och yttrade:

Till mig har ankommit ett telegram af följande lydelse:

»Underrätta Kammaren att jag insjuknat. Nu bättre. Hoppas vara åter Stockholm 24.

Ulfsparre.»

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Första punkten af dess memorial N:o 51 föreslagna och af båda Kamrarne godkända voteringsproposition:

1:sta omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 51, punkt. 1:o.)

»Den, som vill, att Riksdagen så till vida bifaller Kongl. Maj:ts nådiga framställning om förhöjning i anslaget till indelta arméens och Vermlands fältjägarcorps' vapenöfningar, att uti nämnda anslag beviljas en förhöjning med 270,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har den äskade förhöjningen i nyssberörda anslag icke blifvit af Riksdagen beviljad.

Vid omröstnings slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 87.

Nej 35.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds för-

lopp ett protokollsutdrag, N:o 166, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 66 Ja och 121 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 153 Ja och 156 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Andra punkten af dess memorial N:o 51 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

2:dra omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 51, punkt. 2:o.)

»Den, som vill bifalla Kongl. Maj:ts nådiga framställning derom, att, på det Generalintendenten och Generalkrigskommisarien måtte för år 1877 undfå tillfällig löneförbättring med 1,250 kronor för den förre och 2,000 kronor för den senare, Riksdagen måtte på extra stat för samma år anvisa ett belopp af 3,250 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har berörda nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 95.

Nej 30.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 167, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 52 Ja och 138 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 147 Ja och 168 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Tredje punkten af dess memorial N:o 51 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

3:dje omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 51, punkt. 3:o.)

Den, som vill bifalla Kongl. Maj:ts nådiga framställning derom, att till fästnings- och positionskanoner för bestyckning af Karlsborgs fästning måtte såsom extra anslag för år 1877 anvisas ett belopp af 125,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har berörda nådiga framställning blifvit på det sätt af Riksdagen bifallen, att till fästnings- och positionskanoner för bestyckning af Karlsborgs fästning på extra stat för år 1877 anvisats ett belopp af 50,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 80.

Nej 45.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammararen; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 168, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 53 Ja och 139 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 133 Ja och 184 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Fjerde punkten af dess memorial N:o 51 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

4:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 51, punkt. 4:o.)

»Den, som vill bifalla Kongl. Maj:ts nådiga framställning derom, att till skjutförsök måtte för år 1877 anvisas ett extra anslag af 30,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har berörda nådiga framställning blifvit på det sätt af Riksdagen bifallen, att på extra stat för år 1877 anvisats ett belopp af 10,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 99.

Nej 26.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammararen; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 169, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 68 Ja och 126 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 167 Ja och 152 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Femte punkten af dess memorial N:o 51 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

5:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 51, punkt. 5:o.)

Den, som vill, att till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande må för år 1877 beviljas ett extra anslag af 100,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har det ifrågavarande anslaget belopp blifvit nedsatt till 50,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 35.

Nej 90.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 170, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen derstädes utfallit med 75 Ja och 115 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 110 Ja och 205 Nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Andra punkten af dess memorial N:o 52 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

6:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 52, punkt. 2:o.)

Den, som vill, att på Karolinska institutets stat uppföres ett anslag å 6,000 kronor till lön åt en professor i allmän helsovårdslära, i afseende å hvilket anslags fördelning i lön och tjenstgöringspenningar bör iakttagas, hvad beträffande professioner vid institutet blifvit af Riksdagen bestämdt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om anvisande af berörda anslag icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 115.

Nej 11.

*Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 171, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 82 Ja och 109 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 197 Ja och 120 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anstäldes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Tredje punkten af dess memorial N:o 52 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

7:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 52, punkt. 3:o.)

Den, som vill, att, med godkännande af den utaf Kongl. Maj:t föreslagna stat för Teknologiska institutet, äfvensom af lönebeloppens fördelning i lön och tjänstgöringspenningar, de senare afsedda att vid förefallande behof användas till bestridande af vikariatstjänstgöring under de vilkor, Kongl. Maj:t kan komma att närmare bestämma, Riksdagen må, för beredande af medel till lönestatens tillämpning, på sätt af Kongl. Maj:t blifvit föreslaget, bevilja i institutets anslag en förhöjning af 38,100 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, är Kongl. Maj:ts i berörda hänseende gjorda nådiga framställning af Riksdagen bifallen med förändring i afseende på lönebeloppens fördelning i lön och tjänstgöringspenningar enligt följande tabell:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.
Föreståndaren, utom fri bostad	4,100	2,500
1 professor i ren matematik	4,000	2,000
1 d:o i matematik och teoretisk mekanik	4,000	2,000
1 d:o i maskinlära med undervisningsskyldighet i bergsmekanik, läran om vattenkraftsmaskiner och uppfostringsverk m. m.	4,000	2,000

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.
1 professor i maskinlära med undervisningsskyldighet i läran om ångmaskiner och lokomotiv, arbetsmaskiner m. m.	4,000	2,000
1 d:o i mekanisk teknologi	4,000	2,000
1 d:o i allmän och tillämpad fysik	4,000	2,000
1 d:o i allmän kemi, mineralogi och geognosi	4,000	2,000
1 d:o i kemisk teknologi, utom fri bostad	3,400	2,000
1 d:o i väg- och vattenbyggnadskonst	4,000	2,000
1 d:o i arkitektur	4,000	2,000
1 d:o i metallurgi och hyttkonst, utom fri bostad	3,400	2,000
1 d:o i grufve-vetenskap	3,200	1,500
1 lektor i beskrifvande geometri och ritkonst	2,350	1,000
1 d:o i geodesi och topografi	1,400	600
1 d:o i konstruktion af enkla maskiner	1,800	900
1 d:o i elementarmekanik och beskrifvande maskinlära	1,400	600
1 d:o i allmän byggnadslära, husbyggnadskonst samt byggnadsstatik	2,700	1,300
1 d:o i metallurgi och hyttkonst	2,700	1,300

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 93.

Nej 28.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 172, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 50 Ja och 134 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 143 Ja och 162 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Fjerde punkten af dess memorial N:o 52 föreslagna samt af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

8:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 52, punkt. 4:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning angående ny stat för Meteorologiska centralanstalten, bevilja en tillökning i anslaget för anställande af meteorologiska observationer med 7,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, som bifallit Kongl. Maj:ts nådiga framställning angående ny stat för Meteorologiska centralanstalten med förklarande, att ålderstilläggen åt föreståndaren skola, i den mån de utgå, hänföras till tjentstgöringspenningarna, beviljat en tillökning i anslaget för anställande af meteorologiska observationer med 7,500 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 91.

Nej 32.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 173, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 45 Ja och 139 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 136 Ja och 171 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Femte punkten af dess memorial N:o 52 föreslagna, och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

9:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 52, punkt. 5:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må, med godkännande af hvad Kongl. Maj:t föreslagit i afseende å tillökning i Naturhistoriska riksmusei aflönings- och utgiftsstat, bevilja i nämnda musei ordinarie anslag en förhöjning af 11,300 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, som godkänt hvad Kongl. Maj:t föreslagit i afseende å tillökning i Naturhistoriska riksmusei aflönings- och utgiftsstat med förklarande, att de för sex intendenter föreslagna ålderstilläggen skola, i den mån de utgå, hänföras till tjenstgöringspenningarna, beviljat i nämnda musei ordinarie anslag en förhöjning af 11,300 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 82.

Nej 38.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 174, som upplästes och hvaraf inhem-

tades, att omröstningen derstädes utfallit med 39 Ja och 141 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 121 Ja och 179 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anstäldes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Sjette punkten af dess memorial N:o 52 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

10:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 52, punkt. 6:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning, för beredande af medel för tillämpning af föreslagna ny stat för Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademien, bevilja en förhöjning i akademiens ordinarie anslag med 10,250 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, är Kongl. Maj:ts i berörda hänseende gjorda nådiga framställning af Riksdagen bifallen med förändring i afseende på lönebeloppens fördelning i lön och tjänstgöringspenningar enligt följande tabell:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.
Akademiens sekreterare, som tillika är riksantiquarie och garde des medailles	4,000: —	2,000: —
1 förste amanuens	2,700: —	1,300: —
1 andre amanuens	2,700: —	1,300: —

Vid omröstningens slut befinnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 81.

Nej 32.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollutdrag, N:o 175, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 29 Ja och 142 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 110 Ja och 174 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anstäldes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Sjunde punkten af dess memorial N:o 52 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

11:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 52, punkt. 7:o.)

Den, som vill, att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts nådiga framställning om anvisande på extra stat för år 1877 af ett belopp af 4,440 kronor såsom dyrtidstillägg för Sundhetskollégii tjenstemän, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen såsom dyrtidstillägg åt Sundhetskollégii å en Stats-Utskottets utlåtande N:o 22 bilagd tabell, Litt. A, upptagne tjenstemän för år 1877 anvisat ett extra anslag af 3,540 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 94.

Nej 24.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollutdrag, N:o 176, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 53 Ja och 131 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 147 Ja och 155 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Attonde punkten af dess memorial N:o 52 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

12:te omröstningen.

(Enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 52, punkt 8:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må till Kongl. Maj:ts disposition till inlösen för Naturlistoriska riksmusei räkning af G. de Vylders naturhistoriska och etnografiska samlingar bevilja ett anslag af 17,000 kronor samt deraf till utgående under år 1877 på extra stat anvisa 9,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts om anvisande af berörda anslag gjorda nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 85.

Nej 38.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades och afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 177, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 37 Ja mot 145 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 122 Ja och 183 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfvensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i Nionde punkten af dess memorial N:o 52 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

13:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 52, punkt. 9:o.)

Den, som vill, att Riksdagen beviljar ett extra anslag af 4,500 kronor att mot redovisningsskyldighet under innevarande år utgå till Vetenskapsakademien till förökande af naturhistoriska riksmusei zoologiska afdelning, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har det om beviljande af berörda anslag väckta förslag icke blifvit af Riksdagen bifallet.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 86.

Nej 36.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 178, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 44 Ja och 135 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 130 Ja och 171 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfvensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Stats-Utskottet i dess memorial N:o 60 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

14:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 60.)

Den, som vill, att Justitiekanslerns löneförmåner må bestämmas till 9,000 kronor, hvaraf lön 6,600 kronor och tjänstgöringspenningar 2,400 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda nådiga framställning på det sätt bifallit, att Justitiekanslerns löneförhöjning bestämts till 8,000 kronor, deraf lön 6,000 kronor och tjänstgöringspenningar 2,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 81.

Nej 41.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 179, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 39 Ja och 143 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 120 Ja och 184 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Bevillnings-Utskottet i Första punkten af dess memorial N:o 2 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

15:de omröstningen.

(enligt Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 2, punkt. 1:o.)

Den, som bifaller Bevillnings-Utskottets af Andra Kammaren godkända förslag att, med borttagande af nuvarande slutmening i 12 § af Instruktionen för taxeringsförrättningarne samt med ändring af det i början af nämnda 12 § förekommande uttryck »lästetal», samma § måtte ernålla följande lydelse:

»§ 12.

Med ledning af de i afseende på fartyg föreskrifna uppgifter angående läste- eller tontal, byggnadsmaterial och anbringad ångmaskins drifkraft m. m., uppskattas fartygsegarens inkomst eller fraktförtjenst efter fartygets storlek och beskaffenhet samt de, så vidt känt är, under nästföregångna år verkställda resors äfvensom besörjda varu- och personaltransporters förmånlighet», röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, lika med Första Kammaren, med bifall dertill att det i början af oförmälda 12 § förekommande uttryck »lästetal» utbytes emot orden »läste- eller tontal», afslagit hvad Utskottet

i öfrigt uti ifrågavarande hänseende föreslagit; vid hvilket förhållande § 12 i Instruktionen för taxeringsförrättningarne kommer att lyda sålunda:

»§ 12.

Med ledning af de i afseende på fartyg föreskrifna uppgifter angående läste- eller tontal, byggnadsmaterial och anbringad ångmaskins drifkraft m. m., uppskattas fartygsegarens inkomst eller fraktförtjenst efter fartygets storlek och beskaffenhet samt de, såvidt känt är, under nästföregångna år verkställda resors äfvensom besörjda varu- och personaltransporters förmånlighet. Då fartyg under hela det nästförflutna årets lopp icke varit upptackadt eller utrustadt och begagnadt samt följaktligen icke för dess egare medfört någon inkomst, bör ej heller någon bevillning påföras».

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 71.

Nej 45.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 180, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 125 Ja och 35 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 196 Ja och 80 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställdes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Bevillnings-Utskottet i Andra punkten af dess memorial N:o 2 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

16:de omröstningen.

(enligt Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 2, punkt. 2:o.)

Den, som bifaller Bevillnings-Utskottets af Andra Kammaren gillade förslag:

att början af § 9 i Bevillningsstadgan måtte få följande lydelse:
»Bevillning för inkomst af kapital eller arbete påføres:

bank-, jernvägs- och kanalbolag, der bolagets rörelse drifves, vare sig genom hufvud-, afdelnings- eller kommissionskontor eller vid större och mindre stationer»; och

att i följd häraf slutet af § 26 i samma stadga måtte blifva så lydande:

»och bör sådant utdrag beträffande bank-, jernvägs- och kanalbolag utvisa denna vinst, fördelad på hvart och ett af bolagets särskilda kontor eller stationer», röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Första Kammaren, afslagit Bevillnings-Utskottets berörda förslag; vid hvilket förhållande början af § 9 och slutet af § 26 i Bevillningsstadgan komma att bibehållas vid deras nuvarande lydelse.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 44.

Nej 72.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 181, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen derstädes utfallit med 136 Ja och 31 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 180 Ja och 103 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

Anställes, jemlikt 65 § Riksdagsordningen, omröstning öfver följande af Bevillnings-Utskottet i Tredje punkten af dess memorial N:o 2 föreslagna och af Riksdagens båda Kamrar godkända voteringsproposition:

17:de omröstningen.

(enligt Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 2, punkten 3:o.)

Den, som bifaller Bevillnings-Utskottets af Första Kammaren godkända hemställan, att Riksdagen måtte lemna utan afseende den af Herr August Peterson vid innevarande riksmöte inom Andra Kammarerna väckta motion (N:o 76) om uteslutande uti Bevillningsstadgans 9 § 2 mom. af ordet »hufvudsakligen» och i samma paragrafs 3 mom. af ordet »förmämligast», röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, lika med Andra Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, bifallit det förslag, som innefattas i Herr August Petersons ifrågavarande motion; i följd hvaraf 2 och 3 mom. i 9 § Bevillningsstadgan komma att lyda sålunda:

»annat bolag, der bolagets rörelse, å en eller flera orter, drifves, eller, i fall sådana bestämda orter icke förefinnas, der bolaget har sin styrelse»;

»fabriksegare, handlande samt annan yrkes- och näringsidkare, der fabriken är belägen, eller handeln, yrket eller näringen idkas; dock skola handlande i de städer, hvilka innefatta flera församlingar, för den handelsrörelse, de derstädes idka, taxeras inom den församling, der de äro mantalsskrifne.»

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 96.

Nej 19.

Protokoll öfver omröstningen uppsattes, justerades samt afsändes till Andra Kammaren; och ankom derifrån efter en kort stunds förlopp ett protokollsutdrag, N:o 182, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 56 Ja och 106 Nej, samt att båda Kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 152 Ja och 125 Nej; hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

*Anslag till
kofferdihamnen
i Karlskrona.*

Föredrogs ånyo Stats-Utskottets den 15 och 19 dennes bordlade utlåtande N:o 56, i anledning af Kongl. Maj:ts förslag om beviljande af statsanslag till utförande af kajbyggnads- och muddringsarbeten vid kofferdihamnen i Karlskrona.

Herr Statsrådet Thyselius: En hvar, som genomläser Stats-Utskottets nu föreliggande betänkande, måste finna, att Utskottet åt denna fråga egnat en stor omsorg, och i detta betänkande finnas också åsigtter uttalade, så sanna och rigtiga, att jag ej skulle tilltrott mig att begära bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet aflättna nädiga proposition, så framt icke det ville synas mig, att Stats-Utskottet icke fäst tillräcklig uppmärksamhet vid *en* omständighet, och en omständighet af den synnerliga vikt, att, såsom jag förmodar, den bör leda till ett annat resultat, än det, hvartill Utskottet kommit.

Utskottet har i sitt betänkande välvilligt erkänt, att det är »önskvärdt, att kofferdihamnen i Karlskrona genom utförande af de ifrågasvarande kajbyggnads- och muddringsarbetena varder försatt i ett ändamålsenligt skick»; och Utskottet anser »det jemväl för närvarande öfverstiga detta samhälles krafter att af egna medel för arbetenas verkställande tillskjuta ett det begärda anslaget motsvarande belopp». Utskottet gör således en skilnad mellan hvad den närvarande stunden och framtiden kunna medgifva staden att sjelf för hamnarbetes utförande åstadkomma. Utskottet har öppet framlagt det skäl, som ledt till dess beslut, och det är, att, ehuru i Karlskrona antalet ankommande och afgående fartyg icke är obetydligt, och staden i afseende på tullinkomster intager främsta rummet bland de sju städer, som finnas i betänkanDET uppräknade, den likväl i hamnafgifter för det närvarande, och innan ny hamntaxa varder faststæld, icke uppbär ett högre belopp än omkring 1,506 kronor, då deremot i Karlshamn, hvilken stad af de i betänkanDET omnämnda kommer Karlskrona i afseende på handeln närmast och helt nära, hamnafgifterna uppgå till ett belopp af 13,230 kronor — således på det senare stället omkring tio gånger mer än på det förra. Det må tillätas mig att i förbigående anmärka, att det kan icke vara annat än i och för sig sjelf godt, att några större afgifter icke läggas på handeln till tunga för densamma, och att i det hänseendet jag för min del icke kan finna något att erinra vid att hamnafgifter icke blifvit i Karlskrona upptagna till högre belopp än

1,506 kronor. Men jag medgifver, att annorlunda ställer sig förhållandet, när det är fråga om att göra en utvidgning af stadens hamn, och för sådant ändamål begäres anslag af det allmänna. Då kan det icke vara rätt, att den stad, som är i behof af ett sådant anslag, fortfarande bibehåller så låga hamnafgifter, för att derigenom draga handelen till sig och möjligen aflägsna den från någon annan. Detta är en sanning, som jag medgifver. Men jag ber att få fästa uppmärksamheten på att, för att sätta hamnen i Karlskrona i det skick, Stats-Utskottet ansett önskvärdt, erfordras icke allenast de 200,000 kronor, hvilka äro här begärda såsom anslag, utan derutöfver ett belopp af icke mindre än 445,000 kronor, som staden skulle på sin kredit upptaga. Om jag nu på ett sådant lån icke beräknar större ränta än 6 procent, befinner det, att årliga räntebeloppet skulle uppgå till omkring 27,000 kronor. Läggas dertill de 1,500 kronor, som hamnafgifterna för närvarande utgöra, så finner man, att hamnafgifterna i Karlskrona skulle, äfven om Kongl. Maj:ts proposition bifölles, komma att uppgå till dubbla beloppet mot hvad i Karlshamn är förhållandet. Jag antager nemligen, att tillgångar till förräntande af det lån, staden skulle upptaga, komme att beredas genom förhöjda hamnafgifter; ty att för sådant ändamål bereda medel genom en ökad uttaxering på grund af bevilning, vore så orätt, att en tanke derpå väl icke skall kunna falla någon in. Nu har jag redan ådagalagt, att, äfven i händelse af bifall till Kongl. Maj:ts proposition, hamnafgifterna i Karlskrona skulle blifva dubbelt så höga som i Karlshamn, den ort, som Stats-Utskottet stält närmast i jämförelse med Karlskrona; men blefve det nu så, att den begärda summan beviljades icke såsom anslag, utan såsom lån, komma dertill ytterligare ränta och amorteringsprocent att å 200,000 kronor om året uttaxeras. Således blefve då i hamnafgifter i Karlskrona behöflig tre gånger så hög taxering som i Karlshamn, och det vill synas, att med fästad uppmärksamhet derpå, just den sats, som Stats-Utskottet stödt sig vid, eller att dylika afgifter böra i närgränsande städer hållas till lika belopp, fordrar ett bifall till Kongl. Maj:ts proposition. Det är icke någon ny princip, utan tvärtom en af Riksdagen sedan lång tid tillbaka antagen och tillämpad, att de understöd, som lemnas för hamnanläggningar, gifvas såsom anslag utan återbetalnings-skyldighet, och icke såsom lån. Denna grundsats är äfven af Stats-Utskottet i dess föreliggande betänkande erkänd. Då torde jag få göra den frågan: finnes någon omständighet för handen, hvilken till skada för Karlskrona bör verka ett undantag från denna allmänna regel? Något sådant undantagsskäl kan jag för min del icke finna, sedan jag yttrat min tanke om den oafvisliga nödvändigheten af hamnafgifternas förhöjande. Men deremot är det flera omständigheter, hvilka synas mig tala särskildt till förmån för Karlskrona. En jernväg har nyligen kommit till stånd från Wexjö till Karlskrona, och den jernvägen är i många hänseenden nyttig och behöflig, men likväl icke för något ändamål nödigare och behöfligare, än för kronans och för dess flottstations i Karlskrona gagn. Hvad som gifvits af staten till denna jernväg är, utom ett lån — en förmån, hvaraf många andra jernvägar kommit i åtnjutande — ett särskildt understöd, motsvarande skilnaden i kostnaden för banans anläggande bred- och smalspårig. Att banan byggdes bred-

Anslag till
Kafferdihamnen
i Karlskrona.
(Forts.)

Anslag till
kofferdihamnen
i Karlskrona.
(Ports.)

spårig, skedde uteslutande till statens bästa. För detta företag har emellertid Karlskrona stad lemnat ett anslag af $\frac{1}{2}$ million kronor, motsvarande ungefär $\frac{1}{10}$ af taxeringsvärdet å stadens alla fastigheter, och detta utan att staden förbehållit sig någon rätt till sjelfva banan.

Vidare förekommer till förmån för Karlskrona, att den hamn, som erbjuder de största fördelarna och kräfver minsta underhållskostnaden, är, såsom rätt och naturligt, undantagen för den Kongl. flottan, och staden har fått nöja sig med en vida sämre, för hvars sättande i tillbörligt skick de omkostnader erfordras, hvarom nu här är fråga. Staden står redan förut i skuld för sin hamn, och säkert är, att om icke Riksdagen vill behjerta de förhållanden, som till förmån till Karlskrona blifvit anförda, någon förbättring af hamnen, så nödvändig den än är, icke kan verkställas, emedan förbättringens utförande öfverstiger stadens förmåga. Staden Karlskrona är icke egentligen bebodd af affärsmän och näringsidkare med större förmögenhet, utan den betydligare delen af dess invånare utgöres af löntagare hos kronan, hvilka äro der bosatta till följd af deras anställning vid flottan och som visserligen icke äro så lönade, att på dem kan föras ytterligare en dryg bevilning efter andra artikeln.

Det belopp, som här är ifrågasatt, är visserligen icke obetydligt; det uppgår till 200,000 kronor. Men deraf är icke för nästa år begärdt mera än 40,000 kronor, och om dessa 40,000 kronor sammanräknas med hvad som i år äskats för väg- och hamnanläggningar i allmänhet, så öfverstiger det sammanräknade beloppet ingalunda hvad Riksdagen vanligen för så beskaffade ändamål plägar bevilja.

På de skäl, jag nu anført, vågar jag anhålla om bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Grefve Wachtmeister: Då det resultat, hvartill Stats-Utskottet i förevarande betänkande kommit, för mig varit lika förvånande som nedslående, så ber jag att få yttra några ord i afseende å detsamma, ehuru det måhända kunde vara obehöfligt efter det förträffliga och sakrika anförande, som den föregående talaren afgifvit. Lika med honom får jag påpeka, hurusom Utskottet erkänt behöfvat och önskvärdheten af kofferdihamnens i Karlskrona utvidgning och förbättring, huru det erkänt att anskaffandet af härtill nödiga medel öfverstege samhällets krafter för närvarande, men detta oaktadt kommit till det resultat, att i förevarande fall skäl förefunnes att afvika från det eljest under de senare åren vanliga sättet för beviljande af statsbidrag till hamnanläggningar, nemligen anvisande af anslag utan återbetalningsskyldighet. Då Utskottet således sjelf medgifvit, att sådana anslag i dessa fall förut varit praxis, behöfver jag ej nu upptaga tiden med att uppräknas de prejudikat, som i stor mängd uti detta afseende förefinnas. Frågar man nu efter de skäl, som Utskottet anför till stöd för sin åsigt, så ligga de nästan uteslutande i den omständigheten, att Karlskronas hamntaxa är lägre än i en del andra städer i dess grannskap. Om således Karlskrona under den förflutna tiden, då rörelsen varit högst ringa och staden icke haft tillfälle att erbjuda handeln och sjöfarten några beqvämligheter, hellre än att till rörelsens

lättad hålla låg taxa, i stället höjt hamnafgifterna, hvilket utan tvifvel hade för stadens finanser varit det beqvämaste, då hade Utskottet på grund af sitt nu gjorda resonnement icke kunnat med bibehållen konsekvens undgå att i likhet med Kongl. Maj:ts proposition tillstyrka anslag utan återbetalningsskyldighet. Ett samhälle, som gjort de uppoffringar, som Karlskrona dels redan gjort, dels beslutat sig att göra och hvilka framgå af betänkanudet, så att jag här ej behöfver uppräknad dem, torde väl icke gerna kunna förmenas att komma i åtnjutande af samma fördelar, som medgifvits nästan hvarje annat samhälle, som företagit förbättringar och utvidgningar af sina hamnar. Utskottet säger, att det icke vore rättvist att genom anslag utan återbetalningsskyldighet sätta Karlskrona i tillfälle att hädanefter som hittills taga lägre hamnafgifter än andra städer, enär detta skulle leda till en missriktning af handeln och ett gynnande af ett samhälle på andras bekostnad. Denna sats har utan tvifvel sin allmängiltiga rättighet; men jag vågar påstå, att den icke i förevarande fall är rätt tillämplig. Det är sant, att Karlskrona hittills haft mycket låga hamnafgifter och lägre än en mängd andra hamnstäder, dit af ålder häfdvunna trafikvägar ledt och hvilka haft sina hamnförhållanden ordnade samt för rörelsen erbjudit alla möjliga bekvämligheter. I Karlskrona deremot hafva förhållandena under förflutna tider varit motsatta, och att då belasta den tynande handelsrörelsen med dryga afgifter har staden, i min tanke med fullt skäl, funnit vara mindre ändamålsenligt. Utskottet säger visserligen, att tullintraderna tyckas utvisa, att rörelsen i Karlskrona hamn ingalunda varit liten, utan tvärtom ganska stor, enär dessa inkomster varit större än i åtskilliga andra, af Utskottet uppräknade hamnar. Jag ber dock att få fästa uppmärksamheten på, att det icke är tullinkomsternas storlek, som utvisar lifvet och betydelsen af rörelsen i en hamnstad. Dervid torde åtskilliga andra omständigheter böra tagas i betraktande. De båda viktigaste faktorerna uti de ifrågasvarande hamnarnes rörelser, nemligen skogsprodukter och spannmål, inverka ej på tullsumman, och just i dessa, har Karlskrona hittills stått lägre än både Kalmar och Karlshamn. Tullafgifternas storlek i Karlskrona beror naturligtvis till stor del på den betydliga *konsumtionen* på stället, som betingas af det stora antalet invånare. Detta gäller nu i afseende å den förflutna tiden, och jag kan icke finna, att Utskottet kan med fog taga dessa omständigheter såsom skäl för sitt afstyrkande, då för framtiden förhållandena torde komma att blifva helt annorlunda. Sedan Karlskrona nu fått en jernväg, är det väl att hoppas, att rörelsen skall blifva betydligt större, och, då för att motsvara densamma stora kostnader nedläggas på hamnens förbättring, är det naturligt, att större hamnafgifter torde komma att fastställas, emedan staden eljest icke skulle vara i stånd att bära de stora utgifterna och vidkännas det dryga underhållet af hamnen för framtiden. Jag tror således för min del, att det blir en nödvändighet att framlades vidtaga en sådan förhöjning af hamntaxorna, att de torde komma att vida öfverstiga de närvarande beloppen. Den nu gällande hamntaxan utlöper med detta år, och det blir således redan nästa år tillfälle att taga dessa förhållanden i betraktande. Såväl med afseende å betydelsen af de uppoffringar, som Karlskrona hittills gjort, som

Anslag till
Kofferdihamnen
i
Karlskrona.
(Forts.)

Anslag till
kofferdihammen
i Karlskrona.
(Forts.)

vigten af det i fråga varande arbetet icke blott för staden sjelf utan äfven för ett vidsträckt område deromkring, samt slutligen äfven för att vidhålla konsekvensen af hvad i dylika frågor förut blifvit beslutadt, synes det mig rättvist, att Kammarern nu beviljar det begärda anslaget utan afseende å den omständigheten, att hamnafgifterna i Karlskrona hittills varit låga.

Det är många omständigheter, som göra, att förhållandena i Karlskrona måste bedömas ur en helt annan synpunkt än i andra städer, och jag vågar särskildt betona, att jag anser staten hafva en moralisk skyldighet att räcka Karlskrona en hjälpsam hand i de ansträngningar det gör för sin framtida utveckling. Om vi betrakta Karlskronas uppkomst och historiska utveckling, så skola vi finna, att dervid helt andra förhållanden varit bestämmande än för de flesta öfriga städer, som i allmänhet för sin uppkomst hafva att tacka det behof af samfärdsel och handel, som gjort sig gällande på den ort, der de äro belägna. Karlskrona deremot anlades på Karl XI:s befallning ute på en kal ö uteslutande för flottans ändamål och efter en plan, som var afpassad efter en stormakts behof i detta afseende. Stormaktstiden varade icke länge; men flottan var betydlig under hela det sista århundradet, ja till och med i en viss grad ända till senare tider, då till följd af den inträffade förändringen i materielen helt olika förhållanden gjort sig gällande. Handeln och industrien i Karlskrona var nästan uteslutande hänvänd till att tillhandagå flottan och förse densamma med dess behof, och denna skefva och ensidiga rigtning underhölls icke litet genom det för samfärdseln med andra orter ogynnsamma läget. Staden har också i tidernas längd till följd af den stora personal, som användes vid flottan och de för densamma pågaende arbetena, fått en i förhållande till den för orten naturliga rörelsen opropotionerligt stor folk-mängd; och jag vågar påstå, att inom densamma det bedröfliga förhållandet är rådande, att en större del är obemedlad och i fattiga omständigheter än uti någon annan stad i Sverige. Karlskrona går således en sorglig framtid till mötes, om icke kraftiga ansträngningar göras för att leda dess industriela verksamhet in på en naturligare och sjelfständigare väg. Sådana ansträngningar har staden gjort och kommer att göra med berömvärd kraft, och jag vågar hoppas, att Riksdagen skall finna rättvist att dervid räcka densamma en hjälpsam hand. Karlskrona har utan tvifvel, såsom nu veta, en af de yppersta hamnar i landet; men härvid är att märka, att hela den långa strandsträckan från Saltösund till Kungsbron, som har ett ofantligt djup, der aldrig någon uppmuddring behöfves, upptages af flottan, och stadens egen rörelse och sjöfart är förvisad till den innersta delen af viken, som är så grund och trång, att man der, oaktadt de hittills nedlagda betydliga omkostnaderna, icke lyckats bereda plats för mera än 2 eller 3 fartyg att lägga till på en gång. Skall nu denna hamn kunna på ett mera tidsenligt sätt anordnas, så måste ytterligare ganska stora kostnader vidkännas. Men i stället för att behjerta alla dessa omständigheter, som synas mig åtminstone innebära för staten en viss moralisk skyldighet att icke undandraga sin medverkan, har Stats-Utskottet tvärtom förklarat sig finna skäl att i förevarande fall afvika från den grundsats man hittills följt i afseende på understöd af hamnanläggningar

och tillstyrkt, att det begärda anslaget måtte lemnas endast sasom lån, hvarigenom Karlskrona skulle erhålla blott den fördel, som motsvaras af den uppkommande ränteskilnaden. Karlskrona har hittills betalat 5⁰/₀ på sina lån; på det ifrågasatta statslånet skulle betalas 4⁰/₀; hela fördelen skulle således inskränka sig till ett belopp af 2,000 kronor om året under några års tid, en i mitt tycke ganska mager present att erbjuda at ett samhälle, som gjort sådana ansträngningar och står i ett sådant förhållande till staten som Karlskrona, i synnerhet om man betänker, att med denna present blefve förenadt tvånget att inom vissa år hafva arbetet på reglementsenligt sätt färdigt, i stället för att, om staden sjelf upplanade summan, det finge utföras på den tid och det sätt, som fölle sig för staden bekvämligast. Jag skall nu ej längre upptaga tiden, och i förhoppning att Kammararen vill behjerta de omständigheter, som i denna sak tala till Karlskronas förmån, vågar jag anhålla om proposition på afslag å Stats-Utskottets hemställan och bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

*Anslag till
Kafferihamnen
i Karlskrona.
(Forts.)*

Herr Nordenfelt, Leonard Magnus: Med all välvilja för Karlskrona och all vördnad för Kongl. Maj:ts nådiga önskan att hjälpa detta samhälle, har det dock varit mig omöjligt att tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition. Jag har ändock hvarken önskat eller trott, att några kommunalskatter för hamnbyggnaden skulle behöfva åläggas, ty jag är öfvertygad om att detta företag, om det förståndigt ordnas, i sig sjelf är sådant, att det väl betalar de omkostnader som derpå användas, och jag vill söka att gifva några skäl för denna min asigt. Hvad först beträffar hamnens beskaffenhet, så förhåller det sig så, att något skydd för storm eller vågor icke erfordras; att djupt vatten i allmänhet finnes ganska nära stranden, och der icke så är förhållandet, består botten af lös dy. Denna ämnar man nu muddra upp och göra en fyllning med en träkaj utanför, så att man derigenom får goda upplagsplatser. Man har föreslagit en sträcka träkajer af icke mindre än 2,225 fot att utföras under fem år. För en rörelse, som icke är större än den uti Karlskrona, synes mig detta vara väl starkt tilltaget. Stadsfullmäktige hafva i sin skrift yttrat, att rörelsen kommer att stiga, men på många ställen uti denna skrift framlyser det tydligen, att de anse detta stigande komma att ske småningom. Undersökningsförrättaren, Kapten Knös, som är en mycket talangfull och tillförlitlig man, säger också: att endast en del af arbetet bör först utföras samt vidare, att om sedan en stigande rörelse skulle fordra, att arbetet utsträckes, så bör det i en angifven ordning delvis företagas.

Nu är väl den största rörelse, som eger rum i Karlskrona, och kommer väl alltid att så blifva, den med trävaror, och uti nästan alla trähamnar finner man det fördelaktigast att lasta trävarorna uti prämar och sålunda föra ut dem till de i hamnen fritt liggande fartygen. Detta är regeln nästan öfverallt, ty man har funnit, att då fartygen intaga sin last invid kajen, är det alltför mycken svårighet att kontrollera lastningen. Hvarför skulle man då ej kunna gå till väga på samma sätt i Karlskrona? Den tabell som Utskottet uppställt är ofullständig i det hänseendet, att deruti icke finnes upptagen den inkomst, som hamnen har af fartygen, utan blott inkomsten af varorna. Hade

Anslag till
kofferdihammen
i Karlskrona.
(Forts.)

begge dessa afgifter blifvit sammanförda, skulle hamninkomsterna upptagits till 16,127 kronor 92 öre. Derjenite har Karlskrona tolag af 17,845 kronor 17 öre, hvilka enligt regeln borde användas till kajer och byggnader för varuträffiken. Om man nu med Karlskrona jemför Ystad, en hamn, som lemnar staten 146,119 kronor i tullinkomster, under det Karlskrona lemnar 223,690 kronor, och som har ungefär lika stort lästetal af ankommande och afgående fartyg, som Karlskrona; så befinnes det, att Ystads hamnafgifter af varor utgöra 33,777 kronor mot 1,506 i Karlskrona. Om jag nu till dessa 33,777 kronor lägger afgiften för fartyg, som är 14,600 kronor, så kommer jag till ett belopp af 48,377 kronor såsom den inkomst, som utom tolagen Karlskrona skulle kunnat påräkna, om der funnits samma afgifter som i Ystad. Vid sådant förhållande synes mig samhället väl kunna amotera ett mycket större lån, än det nu ifrågavarande. Dock säger man nu att det är en simpel present, som Stats-Utskottet velat gifva Karlskrona uti detta lån af 200,000 kronor. Jag medgifver att, om man har stora pretentioner, är det litet, men om man räknar efter, motsvarar dock 1 procents räntevinst 14,3 procent kontant vid lanets utgifvande, eller en skänk af 28,600 kronor, som man räcker Karlskrona med varm hand. På 26 är skulle enligt hvad nu föreslagits hela lånet vara amorteradt, och man kan också säga, att räntenedsättningen af en procent motsvarar kapitalets bildande till nämnda tid. Jag kan för min del alltså icke finna, att hamnen behöfver det begärda understödet för att kunna bära sina omkostnader. Det är visserligen en sanning, att man under senare tider gifvit anslag utan återbetalningsskyldighet till hamnar, men det har varit under helt andra förhållanden. Det har då gällt att bygga dyra vägbrytare eller utföra sådana arbeten, som skulle gifva hamnarna större skydd, men då det varit fråga om inre hamnförbättringar, har man gifvit lån eller latit hamnstyrelserna på hamnkassans bekostnad utföra dessa inre anordningar i mån af tillväxten i den trafik, som bör betala dessa inrättningar. Karlstad fick sålunda lån. Här är nu icke fråga om annat än att bygga träkajer, att fylla och att muddra, och det är inga arbeten, som behöfva fore-ras utöfver hvad trafiken för tillfället fordrar. Hvad kostnadsförslaget beträffar, så är det i sig sjelf mycket märkvärdigt, betraktadt såsom förslag för en hamnbyggnad. Det är visserligen mycket fullständigt och väl uppgjort, men deri förekomma dock åtskilliga saker, som egentligen icke höra till sjelfva hamnen. Först talas der om inköp af ett mudderverk för 69,200 kronor. Ett sådant är visserligen mycket nödvändigt att hafva, men det är derföre icke skäl, att staten gifver anslag dertill. Så kommer vidare muddring, som går till 209,500 kronor, men deraf äro 17,500 kronor afsedda för muddrets instängande och uppläggande, hvarigenom dock bildas upplagsplatser, som hafva stort värde och naturligen gifva inkomster. Vidare kostnader för träkajer, 111,250 kronor, för fyllningar 144,260 kronor, för gasledningar och trummor 5,000 kronor. Slutligen kommer man till kostnaden för railvägar som skola gå öfver upplagsplatserna, och denna uppgår till 21,753 kronor; samt för tillsyn, redskap och diverse utgifter 84,000 kronor. Med få ord: kostnadsförslaget upptager så många saker, som icke egentligen äro af natur att af staten bära med anslag understödjas,

att jag icke kan finna det vara rättvist att nu gifva ett så stort anslag, lika litet som jag anser detta anslag vara behöfligt, helst de genom fyllningarne erhållna upplagsplatserna naturligtvis lemna inkomster utöfver hamnafgifterna. Skulle det ändock visa sig, att, sedan man nästa år uti Karlskrona bestämt ordentliga taxor och pålagt sådana afgifter, som de andra städerna hafva, det likväl icke går i hop, så kan man ju komma tillbaka och se till, hvilka utsigter man då kan hafva, men med de siffror, vi nu hafva för ögonen, tror jag att Riksdagen icke bör bifalla Kongl. Maj:ts proposition, hvarföre jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

*Anslag till
kofferdihamnen
i Karlskrona.
(Forts.)*

Herr Ekman, Carl: Då jag anser den pligt jag haft att förbereda denna fråga påkalla, att jag äfven yttrar några ord, ber jag att till början af mitt anförande få förutskicka den försäkran, hvilken för öfrigt, som jag tror, knappast skulle kunna vara behöflig, att jag visserligen icke har den ringaste ovilja mot Karlskrona och att det skulle hafva varit för mig långt kärare att tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition, än att motsätta mig densamma, men då jag nu försvarar Utskottets förslag, hvilket i viss mån innehåller ett afslag a Kongl. Maj:ts proposition, så gläder det mig åtminstone, att Utskottet af Herr Chefen för Civildepartementet fått det vitsord, att Utskottet gjort sig möda att utreda denna fråga.

Hvad nu först vidkommer beskaffenheten af den ifrågavarande hamnen, så har redan af den föregående talaren blifvit ådagalagd, att här icke gäller att astadkomma en hamnbyggnad sådan som de hamnbyggnader, för hvilka föregående Riksdagar lemnat anslag. Dessa anslag hafva nemligen egentligen afsett att åstadkomma vågbrytare, och i några af de fall, som utgjort föremål för de sista Riksdagarnes behandling, har det just varit fråga om vågbrytare, som af svåra stormar blifvit förstörda. I sådana fall hafva anslag lemnats utan återbetalningsskyldighet.

I Karlskrona är, såsom Herr Chefen för Civildepartementet också anförde, den sämsta delen af hamnen anvisad till kofferdihamn. Denna hamn är mycket grund, och på sidan af denna hamn är för fartygs tilläggande uppförd en för närvarande ganska tarflig kaj. Det nu ifrågavarande arbetet afser att muddra upp denna hamn till ett större djup. Att taga upp detta mudder läser icke möta några svårigheter, ty, efter hvad som den ärade representanten för Karlskrona jemväl anført, består botten i denna hamn af en lätt och mjuk dy. Att upptaga denna dy från hamnens botten kan egentligen icke vara något särdeles svårt arbete, ehuru det kan taga ganska lång tid och kosta rätt mycket penningar, då det afser att bereda ett ökad djup på ett större omfång. Sedan skall denna dy föras bort och släppas ut på sadana ställen, der man antingen kan bilda nya tomter, hvilka sedermera såsom upplagsplatser kunna blifva till stor nytta, eller också föras längre ut till sjös och blir då icke af något gagn. Detta arbete är beräknadt att kosta i det närmaste lika mycket, som det begärda statsanslaget utgör. Sedermera återstår att bygga kajer, och afsigten har varit att under en lång följd af år uppföra dem. Den föregående talaren har redan visat, huruledes det icke torde vara nödvändigt att

Anslag till
kafferdihannen
i Karlskrona.
(Forts.)

genast uppföra dessa kajer till den utsträckning, som förslaget innefattar, utan att man till en början torde kunna nöja sig med något mindre och att, i samma mån som rörelsen tilltager, kajerna kunna tillbyggas och förlängas.

Med det nu anförda tror jag mig hafva ådagalagt, att det är en väsentlig skilnad emellan de arbeten, hvarom det nu är fråga, och de andra hamnar, till hvilka Riksdagen beviljat anslag utan återbetalningskyldighet, och min uppfattning af den fråga, som här föreligger, är att, om icke något särskildt skäl talat för ett annat beslut, hade Stats-Utskottet bort helt enkelt förklara, att Utskottet icke kunnat för detta arbete tillstyrka något som helst understöd, men nu förekommer just den omständighet, som af föregående talaren här blifvit påpekad, nemligen att Karlskrona till följd af den stora mängden af tjänstemän, som der äro bosatta, befinner sig i viss mån uti en annan ställning än andra städer, och att man således bör söka att lätta bördan af de omkostnader, som denna stad måste hafva för att den skall kunna möta billiga anspråk i afseende å hamnutrymme, emedan eljest följden skulle blifva den, att en alltför hög kommunalskatt skulle komma att drabba de tjänstemän, som der äro bosatta.

Det är med glädje som jag här hört af den ärade landshöfdingen i Blekinge, att han anser det blifva nödvändigt att höja hamnafgifterna i Karlskrona, ty efter de meddelanden, som Utskottet förut fått, har Utskottet verkligen kommit till den uppfattningen, att man fortfarande ville söka att bibehålla det förhållande, som i närvarande stund råder i Karlskrona, eller att der icke skulle blifva några nämnvärda hamnungälder pålagda rörelsen, och det har till och med blifvit förklaradt, att samhällets samtliga invånare, äfven dessa tjänstemän, skulle vara så intresserade deraf att förhållandena fortforo att vara sasom hittills, så att de hellre skulle vilja påtaga sig en ökad kommunalskatt, än att rörelsen betungades med drygare afgifter. Det skulle på det högsta förvana mig, om så vore förhållandet, men om så är, kan jag icke annat än högeligen prisa en så ovanlig uppoffring från deras sida, hvilka egentligen icke kunna hafva något intresse af sjelfva handels tillväxt i Karlskrona. Genom det nämnda medgifvandet af den näst siste talaren, att hamnungälderna framdeles behöfva ökas, hoppas jag dock att ett sådant orättvist förhållande måtte komma att undvikas och man således äfven der slå in på den vägen, som öfverallt annorstädes blifvit beträdd, nemligen att lägga de umgälder på rörelsen, som erfordras för att kunna underhålla de hamnar och de kajer, hvilka endast i och för denna rörelse hafva sin tillvaro.

Här har blifvit anställd en jämförelse mellan Karlskrona och Karlshamn enligt den tabell, som Stats-Utskottet bifogat detta betänkande. För min del vill jag dock tillåta mig hemställa, huruvida man icke snarare borde jämföra städerna Karlskrona och Ystad, ty efter min tanke komma de i flera afseenden hvarandra närmare än Karlskrona och Karlshamn. Om man nemligen ser på denna tabell, finner man att i Karlskrona antalet af ankomna nyläster utgjort 26,343,5 och i Ystad 26,338, att antalet afgångna nyläster i Karlskrona utgjort 25,833 och i Ystad 26,024, eller tillsammans i Karlskrona 52,176,5 samt i Ystad 52,362. Ser jag nu efter, hvilka inkomster tillskyndats städerna

af den rörelse, som de hafva haft, så ställer sig förhållandet så, att i Karlskrona inkomsten varit 1,506 kronor, men i Ystad 33,777. Nu vill jag väl medgifva, att det ju är en ganska stor lycka för en stad, om den icke behöfver pålägga rörelsen några afgifter, men om den icke kan undvika att pålägga dessa afgifter utan att komma till staten och begära att få ett anslag, så tror jag det vara deras pligt, som skola pröfva, huruvida skäl förelinnes att gå sådana önskingar till mötes eller icke, att noga tillse, om icke just derigenom den ort som får detta understöd blifvit satt i ett gynsamare läge än andra orter, som i afseende på rörelse kunna täfla med denna plats. Hvad som särskildt fäst Utskottets uppmärksamhet är en insänd artikel, som stått att läsa i »Berliner Börsen Zeitung» för den 10 sistlidne Mars. Jag har gjort ett utdrag af denna artikel, som lyder i öfversättning ungefär salunda:

*Anslag till
kofferdihannen
i
Karlskrona.
(Ports.)*

»Stettin den 10 Mars. I Karlskrona har man för afsigt att öppna en ångbåtsförbindelse Stettin—Karlskrona, som med anslutning till jernvägen bildar den kortaste vägen mellan Stettin och Sverige. Efter meddelande af Generalkonsul Ivers skall en af två erbjudna ångare inköpas för att genast dermed börja regelbunden fart till Stettin.

För tullpligtiga varor är afgiften i Karlskrona endast 10 öre = 11 pfen. pr centner att erlägga, och i följd deraf hafva Stockholms köpmän förklarat sig beredda att lata expediera från Tyskland kommande varor öfver Karlskrona. Fartyget kunde under sommarmanaderna göra 2 turer i veckan och anlöpa Bornholm för passagerare. Under vintern skola turerna blifva emellan Svinemünde och Karlskrona. Trots de dåliga tiderna torde i detta företag kunna placeras ett antal aktier härstädes.»

Det synes af denna artikel, som har stått införd uti den af mig citerade tidningen, att det verkligen väckt en stor uppmärksamhet, att det är så billigt i Karlskrona hamn, att man derföre företrädesvis vill gå dit. Jag upprepar hvad jag redan förut sagt, att jag aldeles icke har någonting emot om en ort vill hålla sina hamnavgifter så billiga som möjligt eller till och med om den anser det vara med sin fördel förenligt att icke hålla några afgifter alls. Sådant vore ju mycket lyckligt, men deremot vågar jag tro, att det icke kan vara rätt att, för att möjliggöra ett sådant förhållande, staten lemna ett anslag till denna ort och derigenom sätter den uti en fördelaktigare ställning än andra orter, hvilka hafva varit tvungna att för sina hamnbyggnader och för underhållet af sina kajer pålägga rörelsen större afgifter.

Det har här talats om de stora omkostnader, som Karlskrona fått vidkännas för sin jernväg. Jag är dock fullkomligt öfvertygad om, att de ledande männen uti Karlskrona, som hafva förstått att i öfrigt ordna allt der med så stor klokhed, sett sig väl före att icke inleda samhället i större uppoffringar för jernvägsbyggnaden än som motsvarat samhällets egen fördel, och jag föreställer mig att i afseende på samhällets bidrag för att amortera den skuld, som Karlskrona fått derför ikläda sig, allt redan är till fullo ordnad. Sa vidt jag erfarit, äro kommunalutskylderna i Karlskrona icke synnerligen stora, och Karlskrona må då prisas lyckligt framför andra städer, som fått göra

Anslag till uppoffringar för sina jernvägsbyggnader. Jag anhåller om bifall till kofferdihamnen i Karlskrona. Stats-Utskottets förslag.

(Forts.)

Herr von Koch: Jag kan här knappt ingå i något besvarande af hvad som nu blifvit anfördt angående upplysningar, som Stats-Utskottet under hand lærer hafva fått sig meddelade af representanten från Karlskrona, och icke heller skall jag uppehålla mig vid hvad som här förmållts och upplästts från en tysk tidning angående en mig hittills obekant spekulation att grundlägga ett bolag för direkt trafik emellan Karlskrona och Tyskland. Jag undrar dock efter dessa meddelanden, om man icke skulle kunna säga: »hinc illæ lacrymæ», ty det vore måhända icke så alldeles behagligt för en och annan i den provins, som nu har de genaste kommunikationer med kontinenten för poster, resande m. m., om en konkurrens uppstode. Detta lemna jag dock derhän, ty jag känner icke till den egentliga mystiska anledningen till det långa uppskofvet med pröfningen af 11 punkten i Stats-Utskottets betänkande N:o 28 afgifvet i Februari, hvarom ryktet förmållt atskilligt, hvilket af det egendomliga, nu förevarande betänkande N:o 56 ej just vederlägges. Hvad jag deremot känner är att i Karlskrona hamnen och kajerna äro så usla, att man verkligen icke skäligen kan begära några höga hamnungälder, så länge de äro i sådant skick. Genom de ansträngningar, som nu äro gjorda, lærer i sommar ett 18 fot djupgående fartyg äntligen kunna komma upp i hamnen. För några år sedan uppstod, efter uppmaning af vår nu varande minister i London, förslag att de med isrum försedda stora fartyg, som gå *direkt* mellan Stockholm och London, skulle anlöpa Karlskrona och Malmö bland annat för exporten af färskt, icke saltadt, smör. Engelsmannen vill nemligen själf salta sitt smör vid frukosten och betalar i London mycket högt för alldeles färskt smör. Men detta förslag föll därför att fartygen icke kunde lägga till vid Karlskrona. Medan andra städer fått behålla sina naturliga hamnar, har den förträffliga egentliga hamnen tagits från Karlskronas köpmän, så att man der mest tillskapa en artificiell hamn genom muddring. En ledamot af Stats-Utskottet har yttrat, att muddringen är ett mycket lönande arbete, ty man bereder derigenom upplagsplatser. Ja! men när skall den tiden komma, då staden nu är så skuldsatt, att den icke kan åstadkomma detta arbete?

Kostnadsförslaget har blifvit ovanligt strängt granskadt, och jag tors ej gifva mig in i dispyt derom med min sakkunnige vän på göteborgsbanken. Det är dock uppgjort af en annan sakkunnig och af vederbörande embetsmyndigheter godkändt. Nu är ock medgifvet, att om man till det, som åtgår för att sätta hamnen i brukbart skick, lägger hvad staden förut utgifvit till jernvägen, man kommer till ett belopp af 1,227,238 kronor, hvarför staden måste skuldsätta sig, om icke Kongl. Maj:ts proposition bifalles. Jag känner icke hvarifrån Stats-Utskottet hemtat sin uppgift, att, då städer förut fått anslag till sina hamnar, sådant varit för anläggning af vågbrytare och dylikt; den strider mot dem jag här haller i min hand af Ofverste Modig. Karlskrona har, som sagdt är, mistat sin egentliga hamn och det bör väl anses vara af vigt, att *der* för orten och en så stor stad finnes äfven en *kofferdihamn*. Man har yttrat, att ifrågavarande arbete kunde ske småningom. Ja!

det är ju icke någonting annat man vill, då ju anslaget enligt Kongl. Maj:ts proposition skulle utbetalas under fem år, eller till och med 1881, med 40,000 kronor arligen. Vidare har vidt och bredt talats om de laga hamnafgifterna i Karlskrona, jemförelsevis med andra kringliggande städer, från Kalmar till Halmstad. Den med »rättvisa och billighet» icke förenliga fördel Karlskrona således skulle hafva »framför andra städer» synes Utskottet anse som orsak till en dessa förtryckande konkurrens. Ingen som känner verkliga förhållandet, eller att Karlskronas handels-corps, nästan utan undantag, lefver på leveranser till flottan och import af förnödenheter till dess talrika personal, skall kunna säga, att tecken till sadant förtryck märkts åtminstone i närmaste städer Kalmar och Karlshamn, der exporten och importen jemförelsevis äro vida större. Men hvad skall man betala hamnafgifter för, der knappt någon hamn finnes, och knappt någon kaj? Ystad, Kalmar och Karlshamn, som hafva ypperliga hamnar, kunna taga ordentliga hamnafgifter, men icke än Karlskrona. Emellertid har Karlskrona icke fått intill 1869 mera i *anslagsväg* än 45,000, hvilket var för muddring, under det att då Hjo fatt 75,000, Grenna 37,500, Lidköping 127,125, Malmö 112,500, Landskrona 89,600 och Kalmar 53,079. Emedan staten beröfvat Karlskrona sin hamn, har förlust drabbat icke blott sjelfva staden utan äfven orten deromkring, emedan spannmåls- och kreatursprisen aldrig kunna hållas lika höga som der export kan ske med större djuggående fartyg. Som sagdt: på det första skälet, eller att inga hamnafgifter betalas, svarar jag, att man kan väl icke taga upp hamnafgifter, då ingen hamn finnes. Det andra skälet, att magistraten lönas med tolag, låter mycket klingande då man vill afstyrka ett anslag, men jag vågar med temlig visshet påstå, att enligt ett Kongl. bref af 1819 högst $\frac{1}{3}$ af tolagen får användas till annat än magistratens aflöning, en bestämelse som troligtvis tillkommit därför att samhället var fattigt, rörelsen ringa, och rättvisa af stadens embetsmän skipas äfven för flottans personal.

Jag tror att Herr Chefen för Civildepartementet för öfrigt temligen fullständigt vederlagt allt, som någorlunda officiellt, d. v. s. i betänkandet, blifvit för oss anfördt mot ifrågavarande förslag. Deremot kunde han naturligtvis icke känna till hvad annat som låg der bakom till grund för Utskottets förslag, och nu uppenbarats såsom annonser i tyska tidningar och dylikt.

Emellertid vill jag icke uppehålla Kammarerna längre, utan anhåller om bifall till Kongl. Maj:ts proposition i ämnet.

Herr Hedlund: Det synes mig kunna såsom en allmän regel uppställas, om också undantag kunna gifvas, att en hamnanläggning bör så ordnas och att en hamn icke bör på annat ställe byggas än att medel till ränta och amortering å anläggningskostnaden erhållas genom de fördelar, som genom hamnen beredas den ort, der den anlägges. Som sagdt, undantag kunna blifva nödvändiga, t. ex. beträffande Wisby, men jag kan icke finna något skäl, att för Karlskrona skulle göras ett sådant undantag. Det är verkligen sant, hvad som blifvit framhållet, att Karlskrona har ett synnerligen gynnsamt läge för en handelsförbindelse med Stettin och deröfver med Berlin, och om

*Anslag till
hufvudhamnen
i Karlskrona.
(Forts.)*

företagsamheten icke sänkades, skulle en sådan handelsförbindelse kunna bringas till stand och blifva af största värde såväl för hela landet som särskildt för Karlskrona. Men, finnes icke denna företagsamhet och måste man genom konstlade medel, såsom statsbidrag, söka åstadkomma fördelar, som icke kunna af trafiken ersättas, tror jag att hjälpen skall blifva af föga värde.

Man uttalar såsom allmän regel, att ingen handelsstad kan trivas tillsammans med örlogsstation, men jag kan icke se något skäl härtill, ty, om också handeln der till en början hufvudsakligen utgör leveranser till örlogsstationen, är ju ingalunda gifvet att så skall förblifva, ty staden kan ju, om den har gynsamt läge, få äfven andra hjälpkällor. Men af vikt är, att dessa hjälpkällor icke vinnas på konstladt sätt. Jag för min del anser att det redan är ganska frikostigt att lemna lån på de vilkor Stats-Utskottet föreslagit, och kan icke staden nöja sig dermed, skulle jag vilja yrka afslag å allt understöd till ifrågakvarande företag, men då nu icke är fråga om något sådant och jag är öfvertygad att Karlskrona invånare med glädje och tacksamhet skola taga emot lånet, yrkar jag för närvarande bifall till Stats-Utskottets förslag.

Herr Nordenfelt: Jag vill endast nämna, att då jag för några dagar sedan var i Göteborg, der det finnes stora präktiga kajer och rum för fartyg att lägga till, jag dock såg stora engelska fartyg, som lågo ute på reddan och lastade från pramar, för att hastigare blifva färdiga. Så kan man väl äfven göra i Karlskrona med de många smörbyttorna.

Man upprepar att staden blifvit beröfvad sin hamn; men jag fragar: måtte icke staten egde hamnen innan staden fans?

Herr von Koch: Då jag nyss hade ordet och uppräknade de städer, som fått anslag till sina hamnar, underlät jag att nämna Göteborg, men då nu en representant från denna stad yttrat, att man alltid bör anlägga hamnar så att de bära sig, kan jag ej underlåta att påpeka det jag här i den lilla boken finner att just Göteborg, som väl i allmänhet plägar se till hvad som kan bära sig, till sin hamn fått åtminstone 266,000 kronor såsom rent *anslag* och dessutom 510,000 kronor såsom *lån*. Dylika hafva ock erhållits, mig veterligen, icke af Karlskrona, men af de flesta förut nämnda och öfriga sjöstäder i hela riket.

Hvad beträffar Herr Nordenfelts yttrande, att han i Göteborg sett fartyg, som icke gått in i hamnen, utan legat ute på reddan och lastat, får jag erinra, att förmodligen icke alla fartyg vilja lägga sig att lasta på reddan. Vore det numera, efter den nyss gjorda upptäckten i Göteborg, fallet, blefve kanske hamnar snart öfverflödiga. I Karlskrona anses nödvändigt att kunna komma in i hamnen, och detta icke blott för smörbyttorna utan för hafre- och spannmålexporten m. m. Dock tror jag att smörexporten icke är en så obetydlig och föraktlig affär för Sverige, att den behöfver förlöjligas, såsom Herr Nordenfelt behagat göra. I ständsättandet af Karlskrona hamn är af vikt icke blott för staden sjelf utan för hela sydöstra kusten af Sverige, som nu skickar sina ladugårdsprodukter till Köpenhamn, Malmö eller Göteborg, att öfverföras till England. Sjelf exporterar jag icke smör, åt-

minstone något att tala om, men jag har ansett denna affär äfven böra omtalas, då det väl måste vara hvars och ens skyldighet att framdraga de honom kända skäl, som kunna tala för det rättas seger.

*Anslag till
kofferdihammen
i Karlskrona.
(Forts.)*

Herr Wallenberg: Jag skulle icke hafva tagit till ordet i denna fråga, om jag icke fått höra den äsigt uttalas, att det icke finnes några hamnungälder i Karlskrona. Jag har i 24 år varit redare för åtskilliga angfartyg, som anlöpa Karlskrona, och kan därför på grund af min erfarenhet upplysa, att der verkligen finnas hamnungälder. Skilnaden är endast den, att man lägger afgifterna på fartygen, icke på varorna. Om man ser på den af Utskottet framlagda tabellen, finner man att der står ganska riktigt, att de ankommande fartygens lästetal är 26,000 i Karlskrona och för Ystad likaledes 26,000, och jag kan icke nu säga huru hög hamntaxan för dessa är, men säkert är, att afgifterna icke äro obetydliga.

Emellertid är det icke något tvifvel om att Karlskrona hamn behöfver sättas i bättre skick än hvari den nu befinnes, men lika litet är det tvifvel om att Karlskrona alldeles icke får jämföras med andra, kapitalstarka samhällen.

Till sist vill jag fästa uppmärksamheten på att, hvad beträffar Karlskrona—Wexjö järnvägsaktiebolag, så var der ett alldeles exceptionellt förhållande, ty, emedan det gälde flottans station, lemnades ett belopp såsom *anslag* till det enskilda bolag, som byggde järnvägen, och ett annat belopp lemnades såsom lån. Alldeles på samma sätt anser jag att Karlskrona alltid bör betraktas, ty då den är station för flottan, kan man väl säga att de flesta, som lefva der, lefva på femte hufvudtiteln, och det kan då icke vara någon anledning för statsmakterna att der fördyra lefnadskostnaderna, utan snarare att lindra hvad som kan lindras. Att man af utländska tidningsartiklar skulle behöfva hemta anledning till fruktan att trafiken skulle dragas från norra Sverige uteslutande till Karlskrona, kan väl icke vara så allvarligt menadt, ty det vore att för mycket oroas sig för ingenting.

Jag anser hela frågan för en smasak och finner icke någon anledning, hvarför man icke skulle bifalla Kongl. Maj:ts proposition, hvilket jag för min del således yrkar.

Herr Hedlund: Till följd af en föregående tares erinran om det anslag Göteborg fått till sin hamn, ber jag endast att få säga, att jag för min del aldrig skulle hafva såsom riksdagsman tillstyrkt detta anslag.

Herr Ekman: Jag ber om tillgift att jag ännu en gång tager till ordet i frågan, men jag är uppkallad dertill af den ärade talarren midt emot, hvilken yttrade, att det vore att visa allt för mycken rädsla att fästa afseende vid en utländsk tidningsartikel. Jag får förklara, att jag icke hyser den ringaste fruktan i sådant hänseende, och att jag icke heller för att åstadkomma fruktan citerat en utländsk tidning, utan jag gjorde det endast för att visa, att den omständighet, att hamnungälderna i Karlskrona äro så synnerligen låga och alla varor, som utföras derifrån, äro fria från hamnungälder, redan väckt så-

*Anslut till
kafferdihamnen
i Karlskrona.
(Forts.)*

dan uppmärksamhet både utom och inom landet, att det kan vara fara värdt att, i fall man gifver Karlskrona en ytterligare fördel framför andra städer, den likställighet mellan olika orter i afseende å deras handelsförhållanden, som det efter min uppfattning är statsmakternas skyldighet att bibehålla, kan blifva rubbad.

Hvad för öfrigt beträffar hamnumgålderna i Karlskrona, så får jag fästa uppmärksamheten derpå, att Utskottet icke velat undanhålla Riksdagens kämmedom något i sådant hänseende, ty det står att läsa i betänkan det, att de umgälder, som i tabellen icke äro upptagna, utgöra 16,127 kronor 92 öre. Utskottet har icke sagt något annat, och det kvarstår ovederlagdt af någon, att alla tullfria varor, och således alla, som inrikes förpassas, äro fria från hamnumgälder i Karlskrona, ett förhållande som är eget för denna stad.

Herr Statsrådet Thyselius: Jag ber endast att få nämna, att ett bifall till Kongl. Maj:ts proposition i frågan, hvarigenom hamnen kunde sättas i stånd, vore kanhända det säkraste och bästa medlet att få hamnumgålderna i Karlskrona bestämda till ett belopp, icke understigande de hamnumgälder, som upptagas i angränsande städer.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till Stats-Utskottets förevarande utlåtande och dels att Kammaren, med afslag å Utskottets deri gjorda hemställan, för så vidt den skilde sig från Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga proposition, skulle bifalla samma proposition oförändrad; framställdes proposition å dessa yrkanden samt besvarades med många ja och nej i blandning; hvarefter proposition på bifall till utlåtandet förnyades och, sedan dervid jemväl svarats många så väl ja som nej, förklarade Herr Grefven och Talmannen sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Flere ledamöter begärde votering.

Uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

»Den, som bifaller Stats-Utskottets utlåtande N:o 56, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren Utskottets deri gjorda hemställan, för så vidt den skiljer sig från Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga proposition, och bifaller samma proposition oförändrad.»

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 50.

Nej 40.

Anmäldes och bordlades Stats-Utskottets utlåtanden:

N:o 62, i anledning af väckta förslag dels om beviljande af anslag till statens jernvägsbyggnader, dels om anvisande af statsbidrag till enskilda jernvägsanläggningar; och

N:o 63, angående begärdt låneunderstöd åt Helsingborg--Hessleholms jernvägsaktiebolag;

äfvensom Lag-Utskottets utlåtande N:o 33, i anledning af väckt förslag, att Kongl. förordningen den 16 Juni 1875 angående ändring af 20 Kap. 1, 2 och 16 §§ samt 24 Kap. 3 och 4 §§ Strafflagen må endast i viss mån tillämpas i lappmarken.

Sedan Kammaren, uppå Herr Grefven och Talmannens framställning, beslutit, att de i dag för första gången bordlagda målen skulle uppföras främst på föredragningslistan för nästa sammanträde; åtskildes Kammaren kl. 4 e. m.

In fidem
O. Brakel.